

Sygn. akt V CSK 443/21

POSTANOWIENIE

Dnia 30 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku [...] Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

przy uczestnictwie Ł. Z., G. Z., M. Z. i [...] Bank [...] S.A. w W.

o wpis w księdze wieczystej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 grudnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika Ł. Z.

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 30 kwietnia 2020 r., sygn. akt III Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od uczestnika Ł. Z. na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego,

3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w G. na rzecz adwokata A. S. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej Ł. Z. i M. Z. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca B. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. (dalej: „B.”) wnioskiem z dnia 16 marca 2018 r. wniósł o ujawnienie w dziale IV księgi wieczystej nr [...], zmiany wierzyciela

hipotecznego z R. Spółka Akcyjna w W. (dalej: „R.”) na B. i wpisanie w jego miejsce wnioskodawcy. Wniosek dotyczył hipoteki o numerze 5 i do sumy 2.700.000 zł.

Referendarz dokonał wpisu zgodnie z wnioskiem. Postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2018 r. Sąd Rejonowy w G. po rozpoznaniu skargi uczestnika Ł. Z. na orzeczenie referendarza utrzymał w mocy zaskarżony wpis. Sąd Okręgowy w G. postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2020 r. oddalił apelację uczestnika Ł. Z..

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestnika Ł. Z.. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Jego zdaniem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ Sąd Okręgowy naruszył: art 194 ust. 1 w zw. z art. 195 ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (jedn. tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 605 - dalej: „u.f.i.”) przez błędną wykładnię skutkującą wadliwym uznaniem, że dołączony do wniosku wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego z dnia 9 marca 2018 r., spełnia wszystkie warunki formalne określone w ustawie i jest wystarczającą podstawą do dokonania wpisu zmiany wierzyciela hipotecznego, podczas gdy nie pozwala on na zidentyfikowanie nabytej przez fundusz sekurytyzacyjny wierzytelności jako tożsamej z wierzytelnością zabezpieczoną w księdze wieczystej nr [...] hipoteką do sumy 2.700.000 zł, której pierwotnym wierzycielem hipotecznym, a zarazem cedentem był R. oraz art. 195 u.f.i. w zw. z art. 509 k.c. w zw. z art. 107 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 2204, ze zm. – dalej: „u.k.w.h”) przez nieprawidłowe zastosowanie, skutkujące wadliwym uznaniem, że do dokonania wpisu w księdze wieczystej nie było konieczne załączenie przez wnioskodawcę umowy cesji, a także art. 626⁸ § 1 - 2 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie, skutkujące błędnym ustaleniem, iż sąd wieczystoksięgowy nie posiada kognicji do badania materialnoprawnej skuteczności przeniesienia wierzytelności.

Wnioskodawca w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Uczestniczka M. Z. w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o przyjęcie jej do rozpoznania i orzeczenie o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza lakonicznego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by była ona – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Skarżący ograniczył się do przytoczenia ogólnych zastrzeżeń pod adresem zaskarżonego postanowienia, powielając zarzuty podniesione w podstawach skargi, bez wykazania ich rażącego charakteru. Nie uwzględnił, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi.

Ponadto przelew wierzytelności hipotecznej jest czynnością niezależną od ustanowienia hipoteki. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjęto, że w przypadku nabycia przez fundusz sekurytyzacyjny wierzytelności albo puli wierzytelności zabezpieczonych hipoteką sąd prowadzący księgę wieczystą – zgodnie z art. 195 ust. 1 u.f.i. - dokonuje wpisu zmiany wierzyciela na wniosek funduszu na podstawie wyciągu z ksiąg rachunkowych, podpisanego przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych funduszu i opatrzonego pieczęcią towarzystwa zarządzającego funduszem sekurytyzacyjnym potwierdzającym nabycie przez ten fundusz wierzytelności lub puli wierzytelności zabezpieczonych hipoteką lub zastawem rejestrowym. Artykuł 195 ust. 1 u.f.i. ustanawia zatem szczególną podstawę wpisu w księdze wieczystej, a jego treść oznacza, że jedynym dokumentem do dokonania wpisu przeniesienia wierzytelności hipotecznej, której następstwem jest przeniesienie hipoteki, jest jedynie wskazany wyciąg i brak podstawy normatywnej dla żądania przedstawienia umowy zbycia wierzytelności potwierdzającej jej przejście w drodze cesji na fundusz (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2021 r., I CSKP 60/21, niepubl., z dnia 16 marca 2018 r., IV CSK 280/17, niepubl., z dnia 25 kwietnia 2017 r., V CSK 503/16, niepubl., oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2014 r., IV CSK 103/14, niepubl.).

Nie przekonuje również bliżej nieumotywowane stanowisko skarżącego, że wnioskodawca nie wykazał dostatecznie umocowania osób, które złożyły podpis pod wyciągiem z ksiąg funduszu. Dokumenty zgromadzone w aktach sprawy i ich analiza dokonana przez Sądy obu instancji (k. 370 i k. 556 – 557) – do której skarżący się nie odnosi - tym twierdzeniom przeczą.

W konsekwencji argumentacja przytoczona we wniosku nie wykazuje tezy, że zaskarżone orzeczenie stanowi konsekwencję kardynalnych błędów w zakresie stosowania prawa procesowego i materialnego, których efektem jest orzeczenie oczywiście wadliwe.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i w zw. z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 5 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800, ze zm.), a o kosztach pełnomocnika reprezentującego skarżącego Ł. Z. i uczestniczkę M. Z. z urzędu na podstawie § 11 pkt 5 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).